

den kommunale Valgret, og tillige af en anden Grund, som tilbels er fremhævet, nemlig fordi man, hvis man gaar saa vidt, som der her er foreslaaet med Hensyn til Valget i de 2 Dele, hvoraf By- og Sogneraad bestaa, ikke har den allermindeste Betyggelse mod Misbrug af Valgretten, fordi der, som allerede anført, kun er et Cistammersystem. Man er altsaa aldeles prisgIVEN den allerfrieeste Benyttelse af Valgretten, hvis man gaar ind paa et Forslag, der opstiller en saadan Valgbarhedsænsus, som der her er foreslaaet. Jeg tror derfor, at det vilde være ubetinget heldigere for Forslagsstillerne, om de havde gjort det lille Skridt at indføre almindelig Valgret til Valget af den større Del af Sogneraadmedlemmer, idet man ogsaa derigennem vilde opnaa ikke saa lidt med Hensyn til Amtsraadenes Sammensætning. Men for nærværende Tid anser jeg som sagt enhveriomhelt Udvidelse af den kommunale Valgret for utilraadelig, og jeg kan derfor ikke give det foreliggende Forslag min Stemme.

Frederiksen: Det ærede Medlem for Rolbing (Berg) mente, at alle fornuftige Mennesker i det Bæsentlige maatte være enige med ham og andre ærede Medlemmer, og han talte meget om Vælgerne og deres udtrykte Villie. Det kan ikke falde mig ind at deltage i en yderligere Diskussion om dette Forslag, men lige over for denne Tale om, hvad alle fornuftige Mennesker mene, kan jeg ikke Andet end gjentagende anføre angaaende Vælgerne Villie, at vi jo Alle gjøre Erfaringer ved Valgene, og jeg tror, at jeg ligeledes har haat nogen Anledning til at erfare, hvorledes Stemningen var i min Valgkreds, i det Mindste for Valget. Med Hensyn dertil kan jeg da udtale det Vidnesbyrd, at der overalt ikke var Noget, som Gaardmændene, den hele Gaardmandsklasse, mindre ønskede end netop dette, at Myndigheden for Kommunen skulde lægges hen paa et ganske andet Sted end der, hvor den nu er.

Tange: Jeg anser det her foreliggende Forslag for en nødvendig Følge og en nødvendig Konsekvens af den Udvikling, som Frihedens Indførelse navnlig i kommunal og politisk Henseende har haat her i Landet. I Aaret 1855 til man de nuværende Valgretsbestemmelser til de kommunale Raad; men det blev den Gang bestemt udtalt af det over dette Forslag nedsatte Udvalg, og navnlig af Flertallet deraf, at dets Medlemmer kunde gaa langt videre end til det, der da var foreslaaet, med Hensyn til Frihed for Kommunerne, hvad Vælgerne Indflydelse paa de kommunale Raads Sammensætning angik, samt at Udvalget kun da for Tiden vilde blive staaende ved, hvad der foresloges, for dog at faae en Ordning, der var noget bedre end den, man havde efter Anordningen af 13de August 1841. Det var ogsaa efter min Mening kun et meget lille Fremstrid

med Hensyn til Valgrettens Udvidelse, der da blev foretaget, idet alle Statteydere i Landkommunerne, som havde 1 Rønde Hartkorn, efter Anordningen af 13de August 1841 havde Ret til at deltage i Valget af samtlige Sogneforstanderksmedlemmer. Den Forandring, der da gjordes, gif som bekendt ud paa, at Valgretten for den større Halvdels Vedkommende blev berøvet en hel Del af disse Statteydere, idet den blev lagt i den høist bestattede Femtedels Gaand, hvorimod Valgretten for den mindre Halvdels Vedkommende blev udvidet til samtlige Statteydere i Kommunen. Dette var jo for en Del at tage med den ene Gaand, hvad man gav med den anden. Valgretten til den mindre Halvdel blev vel udvidet til samtlige Statteydere; men da Flertallet har Magten i Sogneraadet, kunde den Myndighed, som den egentlige Vælgermasse i Kommunerne derved modtog, efter Forholdets Natur kun blive en Slags raadgivende Myndighed. Som Følge deraf har der ogsaa, jeg kan gjerne sige lige siden den Tid, været næret stærke Onsker omkring hos Befolkningen for at faae denne Valgret udvidet, saaledes at den kunde blive mere overensstemmende med de Valgretsbestemmelser, vi ellers have, navnlig med Hensyn til Valgene til Folkethinget. Der er fra flere Sider gjort en Del Indvendinger imod dette Forslag og imod de Bestemmelser, det indeholder; men efter det Kjendskab, jeg har til Forholdene omkring i Landet, kan jeg ikke indse, at disse Indvendinger ere af den Bestaaffenhed, at de kunne nedslaa de Fordringer om en Udvidelse af Valgretten, som her foreligge. Idet man sætter en vis Statteydelse som Valgretsænsus, som Betingelse for Deltagelse i Valget af Sogne- og Amtsraadsmedlemmerne, er det nemlig klart, at det i Grunden ikke er Vælgermassen, men derimod Pengemagten, i hvis Gaand man lægger Valgretten; men efter hvad jeg har set ved at færdes blandt Folket, har jeg aldrig mærket, at de, der have Penge, Eiendom og Hartkorn, de, der ere i Besiddelse af større timelige Goder, i Grunden ere mere ædle, mere fædrelandskærlige, mere henhynsfulde overfor deres Medborgere og i det Hele mere dygtige end de, som ere i en mindre heldig timelig Stilling i Samfundet. Jeg finder ogsaa Medhold i denne Betragtning ved at se paa de virkelige Forhold. Naar man vil betragte Sagen fra et almindelig menneskeligt Standpunkt, og ikke mindst naar man betragter den fra et, om jeg maa sige, kristeligt Standpunkt, finder jeg det ogsaa aldeles forstaaeligt at binde Rettighederne til Pengemagten. Jeg skal blot tillade mig at gjøre opmærksom paa, at Rigdommen ikke bliver priset i den Gamle Bog, som jeg lægger overordentlig megen Vægt paa. Deri hedder det tværtimod med Hensyn til Rigdommen, at den leder Folk i Fristelser og Snarer osv.; men det er ikke nogen Anbefaling til at lægge Myndigheden i de Riges Hænder, fremfor i den øvrige Befolknings. Der har væ-